

Åland wraak

Een Jacob Noordland thriller

Jaap Jonker

Uitgeverij LetterRijn, Noordwijkerhout

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zo nodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Eerste druk, februari 2024

© 2024 Jaap Jonker

Auteur: Jaap Jonker

Redactie: Theo van Rijn, Marlies de Bruin

Grafische vormgeving: LetterRijn

Drukwerk: Leesterheide Grafisch, Raamsdonk

Uitgeverij: LetterRijn

www.letterrijn.nl

 LetterRijn

isbn: 978-94-931928-0-5

Proloog

W eer breekt er een nagel en scheurt in. Dit keer van haar rechtermiddelvinger. Ze vloekt, verbijst de pijn en probeert haar vinger nog verder in de kleine spleet tussen de houten deur en de deurpost te wringen. Jammer van die nagels, maar ze moet hier weg. Haar man is toch niet meer geïnteresseerd in haar nagels, ongeacht in welke kleur ze die lakt.

Ze wrikt verder met haar pijnlijke vingers. Ander gereedschap heeft ze niet. Ze houdt even pauze en kijkt nogmaals rond in de ruimte waarin ze al enige tijd is opgesloten. In een van de hoeken rennen twee muizen. Gewoontegetrouw kijkt ze op haar linkerpols, maar ook haar horloge hebben ze afgepakt. Het enige wat ze nog heeft, zijn de kleren die ze ook aanhad toen ze werd opgepakt.

Vanbinnen knaagt en rommelt de honger. Het is meer dan een dag geleden dat ze voor het laatst iets heeft gegeten. Water is er gelukkig nog genoeg. Terwijl ze sliep heeft iemand gisteren - of was het eergisteren? - een nieuwe jerrycan in de donkere ruimte neergezet, samen met een stuk brood, plakken kaas, een paar plakken harde worst en een plastic bakje met gekookte aardappels. De aardappels en de kaas heeft ze direct opgeschrokt. Het brood en de worst heeft ze bewaard. Als ik zuinig ben, kan ik daar een dag of twee mee vooruit, had ze gedacht. Wie weet wanneer ik weer iets krijg. Verplicht lijnen, ik ben sowieso een paar kilo te zwaar. De honger is echter van ondergeschikt belang. De onzekerheid knaagt meer aan haar. Wat willen ze met haar? Wat is de bedoeling? Haar laten verhongeren? Nee, dan hadden ze haar helemaal niets gegeven en was ze ondertussen al dood of op sterven na dood geweest. Misschien doen ze ondertussen iets anders en komen ze binnenkort terug om hun werk af te maken. Definitief. Net zoals ze dat ook bij de andere vermisten hebben gedaan. Dat is haar wel duidelijk.

Ze is begonnen om haar vingers en nagels te gebruiken in een wanhopige poging om te ontsnappen. Tevergeefs tot nu toe. Het heeft haar in ieder geval beziggehouden en het heeft de wanhoop op enige afstand gehouden. Het water kwam goed van pas om het hout rond-

om de slotplaat een beetje zachter te maken zodat haar nagels gemakkelijker laagje voor laagje konden wegkrabben. Het plastic bakje van de aardappels bleek nutteloos.

Ze is ergens op Åland, dat weet ze vrij zeker. Ze herinnert zich ook wat er die avond is gebeurd op de Viking Line-veerboot tussen Åbo en Åland. Ze weet waarom ze haar hebben opgepakt. Het was te verwachten. Zij stond natuurlijk ook op de lijst, net als de anderen die al dood zijn of verdwenen. Ze schat dat ze hier nu een paar dagen vastzit. In het voortdurende halfduister, tussen waken en slapen, is ze het besef van tijd kwijtgeraakt. Ze heeft zich getroost met de gedachte dat half Åland ondertussen naar haar op zoek zou moeten zijn. Maar ja, Åland is toch redelijk groot en wie weet zit ze op een van de honderden eilandjes die het hoofdeiland omringen.

Ze krabt gewoontegetrouw met een vuile uitgescheurde nagel op de jeukplek achter haar rechteroor. Daar heeft zich ondertussen een flinke korst gevormd. Sinds ze hier zit opgesloten heeft ze zich ook nauwelijks gewassen. Een beetje water over haar gezicht, drie druppels onder haar oksels, in haar bilspleet en van voren. Ze moet toch zuinig zijn met het weinige water. De emmer waarin ze haar behoefte moet doen is vol, dus heeft ze de de laatste keren de aangestampte vochtige aarde in een hoek van de ruimte gebruikt. Het hele vertrek stinkt naar haar ongewassen lijf, urine, uitwerpselen, oude aarde en vergane aardappels. Het stinkt naar een graf.

In het begin heeft ze geschreeuwd, urenlang. Totdat ze uitgeput in een hoek in elkaar was gezakt. Daarna heeft ze de donkere ruimte verkend. Die is ongeveer drie bij vijf meter en heeft muren van vochtig-koude grote stenen. Ramen zijn er niet. Wel een op slot zittende zware houten deur. Een hint van het junidaglicht schijnt een groot deel van de dag door een paar kieren tussen de dakbalken. Na een tijdje raakten haar ogen gewend aan het donker en kon ze iets meer onderscheiden. Een laag puntdak boven stevige dakbalken. Een muur van dikke keien. Een paar weggerotte planken langs de achtermuur. Ze vermoedde dat het een oude aardappelkelder was. Die kende ze nog uit haar jeugd. Bijna iedereen op het platteland had er een. Een aantal keren hoorde ze regendruppels luid tikken op het plaatijzeren dak. Het enige andere wat ze verder heeft gehoord zijn krassende kraaien, krijsende spreeuwen en af en toe het motorgeluid van een

auto en een tractor iets verder weg. Af en toe iets wat leek op een buitenboordmotor. Dan moet ze dus in de buurt van water zijn. Vandaag schrok ze echter door het geluid van een overvliegende helikopter en haar hart had een hoopvol sprongetje gemaakt. Waren ze naar haar op zoek? Daarna bleef het helaas stil.

Ze krabt verder aan het hout rondom het slot, duwt nogmaals tegen de deur maar voelt geen enkele beweging. Opeens schrikt ze op van het geluid van stemmen en van voetstappen die dichterbij komen. Snel kruipt ze naar de verste hoek terwijl ze een plak worst meepakt en die snel in haar mond stopt. Komen ze meer eten brengen? Een nieuwe emmer? Even voelt ze een sprankje vreugde en hoop. Zijn het dan eindelijk haar collega's die haar hebben gevonden? Haar man? Jacob?

De sleutel wordt omgedraaid en piepend gaat de houten deur open. Juni-avondlicht schijnt naar binnen en ze knippert met haar ogen. Dan herkent ze echter het silhouet en alle hoop vervliegt. Ze laat haar schouders hangen en schudt haar hoofd. In de deuropening staat de grote man van de veerboot.

Achter hem hoort ze een vrouw giechelen.

Elena.

DEEL 1

Gebeurtenissen

1

Sint Petersburg, Directoraat Oostzee, Russische Federale Veiligheidsdienst FSB

7 januari 2019 - Mikhail

Kolonel Mikhail Kuznetsov, hoofd Directoraat Oostzee van de Russische Federale Veiligheidsdienst FSB, zit in zijn moderne kamer met een kop koud geworden zwarte thee voor zich op zijn bureau. Alleen de twee in de hoek geplaatste archiefkasten met cijferslot herinneren nog aan een vervlogen tijdperk ergens jaren zeventig of tachtig van de vorige eeuw. Aan de muur hangt een foto van de huidige president en grote baas, Vladimir Poetin, ooit begonnen bij de KGB, eind jaren zeventig, in Sint Petersburg dat toen nog Leningrad heette. De man die ooit de bedenker was van het plan dat uiteindelijk *Operatie Duisternis* zou worden.

Op zijn beeldscherm leest hij de laatste rapporten over de situatie op Åland, verstuurd door het Russische consulaat in Mariehamn, de hoofdstad van de Finse Åland-eilanden, en door zijn nicht Elena Kuznetsova. Zij is de enige van zijn kring van acht Ruslandsympathisanten die niet is opgepakt in die verwarrende en zeer stormachtige nacht van 1 op 2 januari, nog geen week geleden. Zij wist op het laatste moment met een nachtelijke veerboot naar Stockholm te ontkomen vlak voordat de politie de controle verscherpte bij het inchecken en net voordat de veerbootdienst werd gestaakt vanwege het extreem slechte weer. Ook heeft hij uit een aantal bronnen begrepen dat Boris Petrov, zijn *operator* op Åland, een hartaanval kreeg tijdens de actie. De hele groep zit nu in Helsinki in hechtenis in afwachting van de rechtszaken die door de Finse overheid tegen hen zijn aangespannen.

‘Allemaal mietjes,’ mompelt hij gefrustreerd in zichzelf.

Hij verwacht dat ze binnenkort wel bij hem thuis aanbelt. Hij heeft via zijn contacten bij de Russische ambassade in Stockholm geregeld dat ze nu, via een paar omwegen door de Baltische staten, onderweg is naar Sint Petersburg.

Mikhail heeft in de media ook iets gelezen over een Nederlandse politiemann die betrokken zou zijn geweest bij de situatie die nacht. Dat is hem nog niet helemaal duidelijk, maar dat zoekt hij binnenkort wel uit via de Russische ambassade in Den Haag. Er staat geen naam vermeld, maar de FSB heeft genoeg middelen om na te gaan welke Nederlanders gedurende die periode op Åland zijn geweest. Dat kunnen er niet veel zijn.

Chagrijnig bedenkt hij dat het plan om Åland te annexeren totaal is mislukt. Ondanks een vroege start in de jaren tachtig van de vorige eeuw en jaren van afwachten en voorbereidingen. Het ambitieuze plan. Het is mislukt op het Finse eiland Åland en tevens op het Zweedse eiland Gotland. Ook daar heeft de politie zijn infiltranten opgepakt. Het leek wel of beide eilanden elkaar op de hoogte hadden gehouden. De vijf grote landingsschepen van de Russische marine met al hun bezettingstroepen en voertuigen zijn inmiddels weer terug op hun thuisbasis in Kaliningrad. De eskadercommandant, overste Kozlov, moet zich binnenkort bij hem melden. Die kan een verdere carrière binnen de Russische marine vergeten.

Hij slaakt nogmaals een zucht, kijkt bedroefd naar zijn koude thee en geeft een harde trap tegen de metalen prullenbak naast zijn bureau. Die valt om en rolt lawaaiig tegen een van de oude archiefkasten. Verdomme, dat wordt voor hem dus ook niet de promotie tot generaal waarop hij zo hoopte. Met een beetje pech wordt het een overplaatsing naar een minder prestigieuze FSB-afdeling, ergens diep in de Russische binnenlanden. De grote baas in Moskou houdt niet van mislukkingen. Een sigaret zou nu ontzettend lekker zijn maar hij moet zich behelpen met een stomme nicotinezuigtablet. Straks buiten dan maar weer. Hij strekt zijn rug.

Oké, hij kan hier natuurlijk de rest van de dag blijven zitten miezeren, maar misschien kan hij toch nog iets doen. Wellicht valt er nog iets te redden. Hij is tenslotte een zeer ervaren inlichtingenofficier. Hij draait zich om naar een van de archiefkasten, duwt de prullenbak opzij, stelt de juiste cijfercombinatie in, opent de deur en pakt van de bovenste plank een hardkartonnen folder die daar al meer dan dertig jaar ligt.

Op de voorkant staat slechts een korte getypte notitie:

Project *Duisternis*
Plan B
Vladimir P.
Zeer geheim

2

Godby, Åland
11 maart 2019 - Grazyna

Grazyna Petrauskas kijkt naar haar zus Gintare en steekt haar gehandschoende duim op. Ze is helemaal klaar voor het eerste deel van wat hun *operator* in Sint Petersburg, Mikhail Kuznetsov, zijn *big bang money plan* noemt. Als zij klaar is, dan is haar eeneiige tweelingzus dat automatisch ook. De Litouwse zussen staan, identiek gekleed in zwarte jeans, een ruimzittend zwart jack met hoody, zwarte sneakers en zwarte handschoenen, naast de door hen vandaag gestolen grijze Honda Civic. De motor draait stationair en een kleine rookpluim uit de uitlaat verspreidt zich in de koude nachtlucht. Er hangt nog een restant winter in de lucht en her en der liggen hoopjes grauwgrijs geworden sneeuw. Grazyna kijkt snel rond over het kleine winkelcentrum van het stadje Godby midden op Åland. De grote supermarkt annex bouwmarkt aan de overkant van de weg is donker en verlaten.

Ze checkt haar telefoon. Het is 23.25 uur. Nog steeds maandag 11 maart. Vijf minuten en dan gaat het plan van start. Gintare steekt als bevestiging ook haar duim op. Veel woorden hebben ze niet nodig. Al vanaf hun geboorte in de stad Kaunas, gelegen halverwege de hoofdstad Vilnius en de havenstad Klaipeda aan de Oostzee, hebben ze een bijna telepathische band en gedurende dertig jaar is die alleen maar sterker geworden.

Ze pakt de plastic zak van de achterbank van de Civic en wijst naar de pinautomaat die twintig meter verder in de muur van het gebouw is gemetseld. Grazyna is de eerstgeborene, met tien minuten voorsprong op Gintare. Dat weet ze ook en soms voelt het alsof ze daardoor iets vaker de leiding moet nemen. Zoals nu.

Zenuwachtig is ze wel. Ze weet dat haar zus hetzelfde voelt. Dit wordt tenslotte hun eerste plofkraak. Ze hebben wel een keer geoeffend met de instructies die ze van Mikhail hebben ontvangen, maar die heeft die instructies waarschijnlijk ook van Google gehaald.

Nu is echter de eerste aan de beurt, straks de tweede en daarna moeten ze verder voor de delen drie en vier van het omvangrijke nachtelijke plan. Het wordt een drukke nacht. Licht rillend van de kou en de zenuwen kijkt ze nog een keer rond, maar er is niemand te zien op dit late uur. Er is geen maan maar wel bewolking. Het beetje licht dat er is, komt van de verlichting boven en naast de pinautomaat en van een paar straatlantaarns aan de overkant van de weg op de parkeerplaats van de supermarkt. Vorige week heeft ze hier een keer gepind en ze weet dus waar de camera hangt die de pinautomaat in de gaten houdt. Niet in *real-time* gelukkig. Op Åland zit niemand 's nachts camerabeelden te monitoren. Ze weet ook waar ze haar voet moet zetten om bij de camera te komen.

Het is tijd. Ze zet haar zwarte bivakmuts op en haar zus doet hetzelfde. De eerste taak is het afplakken van de camera. Achteruitlopend en met het zakje in de hand loopt ze naar de muur. Haar zus volgt, buiten bereik van de camera, op een paar meter afstand met de nu nog lege zwarte Nike sporttas die ze gisteren in de hoofdstad van Åland, Mariehamn, heeft gekocht. Grazyna pakt allereerst een rol ducttape uit het tasje, scheurt daar een stuk vanaf, draait zich om tot ze met haar gezicht pal tegen de muur staat, zet een voet in de uitsparing in de muur en plakt het op de camera. Ze laat zich weer zakken en slaakt een zucht. Ze kijkt naar haar zus en steekt een duim op. Nu komt stap twee. Heel voorzichtig haalt ze de met pentriet gevulde pvc-pijp uit het zakje en plakt die met twee repen ducttape aan de onder- en bovenkant van de automaat. Ze merkt dat haar handen een beetje trillen. Rustig nu, Grazyna, zegt ze tegen zichzelf. Gelukkig hebben ze wel een keer op een afgelegen plek op Åland geëxperimenteerd met dit explosieve spul om te bepalen hoeveel ze nodig hebben. Ze willen tenslotte alleen de pinautomaat opblazen en niet het hele gebouw. Ze kijkt snel achterom. Gintare staat nu vlak achter haar. Met nog steeds licht trillende handen bevestigt ze de ontsteker aan de buis en activeert de timer. Dertig seconden is genoeg. Ook dat hebben ze geoefend. Bij de eerste oefening was de tijd te kort geweest en had ze een paar lichte brandwonden aan haar hand opgelopen. Vanavond gaat het tot nu toe volgens plan. Ze loopt naar achteren en gebaart enigszins ongedurig dat haar zus ook een meter of tien achterwaarts moet gaan en moet bukken. Zelf bukt ze ook. Je weet tenslotte maar nooit.

In haar hoofd telt ze af en wanneer ze bij tien is gekomen steekt ze haar gehandschoende vingers in de lucht in de richting van Gintare en per seconde gaat er een vinger naar beneden. Vijf, vier, drie, twee, één. Nu!

Met een oorverdovende knal die in heel nachtelijk Godby te horen moet zijn, gaat hun geïmproviseerde explosief af.

O fuck, is het eerste wat Grazyna denkt, toch weer te veel gebruikt. Gelukkig heeft ze net op tijd haar handen voor haar oren gehouden, maar desondanks suist het in haar gehoorgangen. Ze kijkt snel naar de automaat en juicht inwendig. Zo te zien is het gelukt. De voorkant is opengescheurd en de geldcassettes met briefjes van vijftig en twintig euro liggen voor het grijpen. Gintare rent naar voren en begint de geldcassettes in de sporttas te proppen terwijl Grazyna naar de auto rent die verderop staat te pruttelen. De auto heeft een paar krassen opgelopen door rondvliegend metselwerk. Even later staat ze met de auto naast Gintare die de laatste handvol biljetten in de tas propt. Er is helaas toch enige *collateral damage*. De gevel van het gebouw is flink beschadigd en bij de apotheek iets verderop is een aantal ruiten gesprongen. Bij de volgende knal dus iets minder springstof gebruiken, denkt ze. De bewakingscamera is door de kracht van de explosie van het plafond boven de automaat gerukt en ligt verderop op de grond. Ze kijkt snel rond. Nog steeds niemand, maar hier en daar gaan in de omringende gebouwen lampen aan. Oké, dat is te verwachten na zo'n luide knal. De eerste alarmmeldingen naar de politie zullen wel snel volgen, maar zij gaan zo meteen op weg naar hun volgende doelwit, in tegengestelde richting van waaruit de politie moet komen. Werk van buiten naar binnen, heeft Kuznetsov gezegd. Begin op het verste punt, leid de aandacht af en ga daarna naar de volgende locatie.

Gintare is klaar en springt met een nerveus gilletje, en met de sporttas in haar hand, naast haar in de Civic en geeft haar een high-five. Het eerste deel is gelukt. Grazyna kijkt haar zus opgelucht aan en trekt de bivakmuts van haar hoofd. Oké, weg nu hier. Honderd meter, de kruising met hoofdweg nummer vier over en dan zijn ze op de oude binnendoorweg van Godby naar Mariehamn, parallel aan hoofdweg nummer twee. Op heel Åland zijn er slechts vier hoofdwegen. Twaalf kilometer tot doelwit nummer twee, tien minuten rijden. Dan zijn ze weer een stap dichterbij de door Mikhail toegezegde be-

loning. Daarmee kunnen ze ervoor zorgen dat hun moeder, nog geen zestig jaar oud maar nu al dementerend, overgeplaatst kan worden van het armoedige staatsverzorgingshuis in Kaunas naar een privékliniek buiten Vilnius. Dat heeft de tweeling haar een paar jaar geleden met de hand op het hart beloofd.

3

*Mariehamn, Åland
12 maart 2019 - Grazyna*

Tien minuten later parkeert Grazyna de Honda op het grote, schemerig verlichte en verlaten parkeerterrein voor het Maxinge winkelcentrum, een paar kilometer buiten het centrum van Mariehamn. Ze zet de auto iets verder weg dan bij de eerste plof. De pinautomaat zit net als bij de vorige in een buitenmuur gemonteerd met een beetje verlichting eromheen. Ook hier is een bewakingscamera. Gintare heeft ondertussen een bericht gestuurd aan Mikhail. #1 gedaan.

Onderweg hiernaartoe hebben ze op de Nya Godbyvägen van Mariehamn naar Godby, parallel aan de oude Godbyvägen waar zij reden, twee politieauto's gezien die met hoge snelheid, sirenes en zwaailichten in tegengestelde richting reden.

'We hebben nog vijf minuten over. Dan kan ik nog even een klein beetje springstof uit de pijp halen. Het ging net iets te heftig, vond je ook niet?' vraagt ze aan Gintare. Die knikt, nog steeds met rode wangen van de opwindings. De eerste plofkraak ooit op Åland!

Grazyna werpt snel een blik in de sporttas en houdt haar adem in. De tas is voor ruim de helft gevuld met bundels biljetten. Dat zijn tienduizenden euro's! Eigenlijk heeft ze geen idee hoeveel geld er in een pinautomaat kan zitten, maar dit overtreft toch haar verwachtingen. Oké, nu even mijn aandacht erbij houden, denkt ze, terwijl ze de buis met pentriet op haar schoot legt en met de springstof begint te prutsen. Gintare pakt ondertussen de volgende sporttas van de achterbank.

'Goed zo, Gintare, dat is gebeurd! Zus, we kunnen weer,' zegt Grazyna terwijl ze de buis teruglegt.

'Shit, wacht! Wat is dat? Een auto! Bukken, hoofd naar beneden!'

Grazyna maakt zich zo klein mogelijk en ziet dat Gintare hetzelfde doet. Te laat. Het licht van koplampen schijnt over hun auto en ze hoort dat de andere auto iets verderop stopt en dat er een portier opengaat.

‘Gintare, kom, we moeten zoenen, heftig, nu!’ Gintare begrijpt de bedoeling direct, komt overeind en omklemt haar zus in een stevige omhelzing. Een verlaten parkeerplaats is een goede plek voor een nachtelijke vrijpartij. Grazyna hoopt dat degene die is uitgestapt dat ook doorheeft en hun privacy respecteert. Niet helemaal, zo blijkt snel. Er wordt op een ruit geklopt en ze hoort een luide mannenstem.

‘Hé jongelui, niet te wild daarbinnen!’ De man klopt nog een keer hard op een ruit en daarna hoort Grazyna hem weer weglopen. Ze houden elkaar nog steeds in een stevige omhelzing vast. Even later rijdt de auto weg.

‘Hij is weg,’ sist Grazyna. Ze ontworstelt zich aan de greep van haar zus, richt zich op en kijkt naar buiten. Niemand meer te zien, de grote parkeerplaats is weer verlaten. Ze kijkt op haar telefoon; verdomme, het is al na middernacht. Door dit geintje hebben ze bijna vijf minuten verloren. Ze hebben nog een opdracht later vannacht waarvoor ze absoluut niet te laat mogen komen. Dat heeft Mikhail hen duidelijk uitgelegd toen ze hem een paar weken geleden in Sint Petersburg hebben ontmoet.

‘Kom, aan het werk.’ Grazyna stapt uit met haar tas met springstof, ontsteker en ducttape, gevolgd door Gintare met haar sporttas.

Een paar minuten later is het klaar. Dit keer met een meer gecontroleerde knal en minder nevenschade. Ook hier vliegt de afgeplakte camera van de muur. Grazyna geeft haar tweelingzus een knuffel. Die staat opgewonden hijgend met alweer een sporttas vol met euro’s in haar hand.

‘Goed gedaan, meisje. Nu moeten we snel weg voor deel drie en voordat de laatst overgebleven politieauto van het eiland deze kant op komt.’

‘Ja,’ antwoordt Gintare glimlachend, ‘en dan komt het spannendste deel van ons uitje vannacht! Ik stuur Mikhail ons tweede succesbericht.’

4

Aan boord van de veerboot Baltic Princess 12 maart 2019 - Petter

De vrouwenstem over de intercom aan boord van de veerboot Baltic Princess kondigt, bijna fluisterend, in het Fins, Zweeds en Engels aan dat het dinsdag 12 maart, half een 's nachts is en dat de veerboot de veerhaven van Långnäs op Åland nadert voor de *stop & go* van vijf minuten voordat ze de nachtelijke oversteek van Turku (Åbo voor de Zweedstaligen) naar Stockholm voortzet. De meeste passagiers slapen en zullen blijven slapen totdat het, vlak voor aankomst, tijd is voor het ontbijtbuffet. Een tiental mensen staat echter op van hun stoel of bank en begeeft zich naar het zacht verlichte centrale trappen- en lifthuis.

Petter Granlund neemt geuwend de lift naar het autodek, zes dekken lager, gevolgd door zijn invalcollega Pekka Salonen. Na het vertrek van de veerboot uit de haven van Turku om negen uur 's avonds hebben ze een hamburger met frietjes gegeten in een van de vele restaurants aan boord, cola en koffie gedronken en daarna hebben ze hier en daar rondgehangen. Het is ruim vier uur varen tussen het Finse vasteland en Åland. Petter heeft voornamelijk spelletjes gedaan op zijn iPad. Door de grote ruiten van de passagiersdekken was er niets te zien in de donkere maartse nacht behalve hier en daar een knipperende lichtboei.

Voor Petter is deze tocht routine. Om de paar weken rijdt hij met het onopvallende gepantserde Mercedes bestelbusje van het bedrijf FITRANS van Helsinki via Turku naar Åland. In de laadruimte heeft hij elke keer een groot bedrag in euro's om de paar banken en pinautomaten op Åland te bevoorraden. Soms reist hij overdag, soms 's nachts, maar in ieder geval niet elke keer met dezelfde veerboot. Afwisseling en onvoorspelbaarheid is het credo van zijn opdrachtgever. Soms neemt hij in overleg met de transportplanner van het kantoor een van de grote veerboten van Tallink Silja of Viking Line vanuit Turku, soms een Finnlines veerboot uit Naantali en soms een van de kleine veerboten van de noord- of zuidroute naar Åland.

Eén ding is nu echter anders dan anders. Zijn vaste bijrijder, Timo Salonen, is gisteren niet komen opdagen bij de gebruikelijke briefing op het kantoor. Petter heeft hem gebeld maar er werd niet opgenomen. Het kantoor heeft gebeld en ook geen antwoord gekregen. Timo is al geruime tijd zijn metgezel en Petter is nog steeds bezorgd dat er wat met hem is gebeurd. Alléén rijden is absoluut niet toegestaan en dat was dus geen optie. Het transportbedrijf heeft daarom gisteren besloten om de enige op dat moment beschikbare invalkracht met hem mee te sturen, Pekka Salonen, die amper twee weken in dienst is bij FITRANS. Petters gemopper heeft niets uitgehaald; er bleek gewoon niemand anders te zijn. Tijdens de afgelopen uren heeft Petter absoluut geen hoogte van hem gekregen. Zijn collega was in zichzelf gekeerd, gaf nauwelijks antwoord, leek nerveus, moest diverse keren naar het toilet en tuurde met enige regelmaat op zijn telefoon. Misschien is het onwennigheid, had Petter gedacht.

Nu staan ze samen in de lift naar het autodek. Petter kijkt nog eens naar zijn collega. Pekka is half dertig, klein, ietwat gezet en al vroeg kalend. Een beetje een smoezelig type, denkt Petter. Een ratje, ja, dat is wel een passende typering. Hopelijk is het alleen voor deze keer en is Timo er de volgende keer weer bij.

Hun busje staat beneden op autodek 3, vooraan in de rij, samen met nog vijf andere auto's die ook van boord moeten op Åland. De rest van de tientallen trailers, trucks en personenauto's gaat door naar Stockholm. Het is warm en lawaaiig op het autodek. Petter voelt de grote veerboot schudden als deze zijn achteruitmanoeuvre inzet om met de hoge achter-laaddeur verbinding met de wal te maken. Nog een kleine vijf minuten, dan mogen ze afrijden. Hij kijkt even rond voordat hij op de bestuurdersstoel plaatsneemt en ziet in de spiegels dat Pekka nog een rondje rond de auto loopt en blijkbaar de gepantserde zijdeur die toegang geeft tot hun waardevolle lading checkt. Tenminste, hij hoort een beetje gerammel. Dat is dan wel weer goed. Even later zit Pekka op de stoel naast hem, kijkt even in de spiegel aan zijn kant en steekt zijn duim op.

'Petter, alles oké, nog een halfuurtje rijden, lossen bij die bank in Mariehamn en dan naar ons hotel. Lekker uitslapen morgen, we hoeven pas morgenmiddag weer terug met de boot.' Pekka vindt het blijkbaar allemaal spannend en interessant.

Petter gaapt nog een keer, krabt aan een jeukende recent geplaatste tatoeage op de binnenkant van zijn onderarm, knikt ter bevestiging en kijkt nogmaals naar de auto's die samen met het busje van boord zullen gaan. Drie Finse en twee Ålandse auto's, ziet hij aan de kentekenplaten. Vier auto's vóór hem en één auto achter hem op de smalle rijbaan tussen al de overige voertuigen. Een stevig gebouwde man met kortgeknipt grijs haar en een lange slanke vrouw, hij schat ze allebei rond de vijftig, stappen in de zwarte Audi A6 achter zijn busje. De vrouw herkent hij. Die heeft een uur geleden nog naar hem geglimlacht op het cafetariadek. Hij heeft vriendelijk teruggelachen. Ze is echter niet zijn type en bovendien te oud. Hun auto heeft een Fins kenteken, registreert Petter. Waarschijnlijk een echtpaar. Voor zijn busje staat een ouder model Japanner. Nog een keer gapend bedenkt hij dat hij Pekka misschien moet laten rijden. Maar ja, het is slechts ruim dertig kilometer. Dat houdt hij nog wel vol. Bovendien is het Pekka's eerste keer op Åland. Eigenlijk vindt Petter het maar niets, deze nachtelijke tochten. Overdag zie je tenminste nog iets van de mooie archipel tussen Turku en Åland met alle eilandjes. Bovendien komt de veerboot overdag bij de veerbootterminal in Mariehamn aan. Vandaar is het maar vijf minuten rijden naar de paar banken in de stad. Na de geslaagde overval op een geldtransport bij de Ålandsbank midden in Mariehamn op klaarlichte dag in augustus 2006 zijn de routines echter aangepast en wisselen de geldtransporten nu nacht- en dag-oversteken af. Morgenavond is hij gelukkig weer terug bij zijn recente Tindervriendin Aila. Hij glimlacht bij de gedachte aan het ruime bed met de mooie witte lakens in de slaapkamer van haar appartement in Helsinki.

Knarsend gaat de grote laadklep van het schip langzaam open en de donkere nachtelijke hemel wordt beetje bij beetje zichtbaar. Een bemanningslid drukt op een knop en de slagboom gaat omhoog. Direct daarna springt het licht van hun rijbaan op groen en rijdt Petter achter de vier andere auto's aan de kade op. Hij steekt een hand op naar de dienstdoende douaneambtenaar die pro forma op de kade staat. Hij kent ze bijna allemaal. Geen controle hier, ze kunnen gewoon doorrijden naar Mariehamn. Pekka stuurt ondertussen een tekstbericht naar het FITRANS-kantoor om te melden dat ze op Åland zijn aangekomen. Petter heeft hem eerder op de avond uitgelegd hoe

dat moet. Op bepaalde tijden en op bepaalde locaties moet er een controlebericht worden verstuurd. De volgende melding moeten ze doen wanneer ze veilig bij de Ålandsbank zijn.

Een paar Ålandse auto's met bestemming Stockholm rijden aan boord, de laadklep gaat weer dicht, de zware trossen worden losgegooid en de Baltic Princess is klaar voor het vervolg van de dagelijkse oversteek naar Stockholm.

